

03-04
mayıs
2017

II. Uluslararası Hacı Bayram-ı Velî Sempozyumu Bildiriler Kitabı 2

EDİTÖRLER

PROF. DR. ETHEM CEBECİOĞLU

PROF. DR. VAHİT GÖKTAŞ

PROF. DR. AHMET CAHİD HAKSEVER

YARD. DOC. DR. ÖNCEL DEMİRDAŞ

ARŞ. GÖR. DR. MEHMET YILDIZ

ARŞ. GÖR. HARUN ALKAN

ankara
kalem
neşriyat

II. ULUSLARARASI
HACI BACI BAYRAM-I VELÎ
SEMPOZYUMU BİLDİRİLER KİTABI 1

ankara
kalem
neşriyat

TEDRİS EĞİTİM TURİZM SPOR YAYINCILIK BİLGİSAYAR GIDA İTHALAT
İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

EDİTÖRLER

PROF. DR. ETHEM CEBECİOĞLU
PROF. DR. VAHİT GÖKTAŞ
PROF. DR. AHMET CAHİD HAKSEVER
YARD. DOC. DR. ÖNCEL DEMİRDAŞ
ARŞ. GÖR. DR. MEHMET YILDIZ
ARŞ. GÖR. HARUN ALKAN

YAYIN KURULU

PROF. DR. ETHEM CEBECİOĞLU
PROF. DR. MUSTAFA AŞKAR
PROF. DR. AHMET CAHİD HAKSEVER
PROF. DR. M. MUSTAFA ÇAKMAKLIOĞLU
PROF. DR. VAHİT GÖKTAŞ
YRD. DOÇ. DR. ÖNCEL DEMİRDAŞ
DR. MEHMET YILDIZ
HARUN ALKAN
MURAT İSMAİLOĞLU

GRAFİK TASARIM

MUSTAFA NARMANLI

BASKI YERİ

72 TASARIM Dijital Basımevi
Ehlibeyt Mahallesi, Ceyhun Atuf Kansu Caddesi Gözde Plaza Nu:130/25
Balgat / Çankaya / ANKARA Tel: 444 72 06

BASKI TARİHİ

10.11.2017

ISBN

978-605-82307-0-5

YAZIŞMA ADRESİ

Kalem Eğitim Kültür Akademi Derneği, Hacı Bayram Mah
Ahiler Sk. No: 3 Altındağ/ANKARA Tel: +90 (312) 311 3380;
kalemsempozyum@gmail.com

HACI BAYRAM VELİ'NİN HULEFASINDAN ŞEYHÎ VE ŞEYHÎ BİBLİYOGRAFYASI

YRD. DOÇ. DR.
ADEM ÇATAK

Nevşehir HBV Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
ademcatak@hotmail.com

Özet

Germiyanogulları Beyliği'nin merkezi olan Kütahya'da doğan Şeyhî'nin tam adı Yûsuf Sinan'dır. Şeyhî, tahsiline Kütahya'da başlamış divan şairi Ahmedî'den ve diğer âlimlerden ders almıştır. Daha sonra İran'a giderek Seyyid Şerif el-Cürcânî ile ders arkadaşı olmuştur.

Latîfî, Tezkiresi'nde, Şeyhî'nin İran'dan Kütahya'ya dönerken Ankara'ya uğradığını ve Hacı Bayram-ı Velî'ye intisap ettiğini anlatır. "Şeyhî" lakabının bu ziyaret esnasında Hacı Bayram-ı Velî tarafından verildiği kabul edilmektedir. Latîfî, Şeyhî'nin Bursa'da Seyyid Nesîmî ile buluştuğunu da söylemektedir. Şeyhî'nin şeyhlik yapıp yapmadığı bilinmese de eserlerinde tasavvufi unsurlara sıkça rastlanmaktadır. Şeyhî, Kütahya'ya döndükten sonra Germiyan Beyi II. Yâkub Bey'in hizmetine girerek onun musâhibliğini ve özel tabipliğini yapmıştır. Osmanlı hânedanıyla ilk teması Emîr Süleyman Çelebi zamanında başlamıştır. Çelebi Sultan Mehmed'in gözünü tedavi etmesinin ardından Osmanlı Devleti'nin ilk reis-i itibbâsı olmuştur. Hayatının son yıllarını nerede geçirdiği tam olarak bilinmemektedir. Muhtemelen II. Yâkub Bey'in yanına dönüp Kütahya'da vefât etmiştir. Ölüm tarihi konusunda kesin bilgi yoktur.

Bu bildiride Hacı Bayram Veli'nin halifelerinden biri olan Şeyhî Yusuf Sinan'ın hayatı ve eserleri hakkında genel bir malumat verilecek ve gelecekte yapılacak çalışmalara bir ışık tutacağı düşüncesiyle o ve eserleri hakkında şimdiye değin yapılmış çalışmaların bir bibliyografyası oluşturulmaya çalışılacaktır.

ONE OF THE CALIPHS OF HADJI BAYRAM-I VELI SHEIKHI AND SHEIKHI BIBLIOGRAPHY

Abstract

The real name of Sheikhi is Yusuf Sinan who was born in Kütahya, the center of Germiyanogulları Principality. Sheikhi, began his education in Kütahya, taked lessons from divan poet Ahmedî and other scholars. Afterwards he went to Iran and became a course friend of Sayyid Sharif al-Jurcani. Latîfî narrates in his Tezkire that Sheikh came over to Ankara for his return from Iran to Kutahya and became a member of Hadji Bayram-ı Veli's circle.

It was accepted that the "shaykhi" nickname was given by Hadji Bayram-ı Veli during this visit. Latîfî also narrates that Sheikh met with Sayyid Nesîmî in Bursa. It is not known whether he was sheikh or not, mystical elements are frequently encountered in his works. Sheikh, after his return to Kutahya, he entered to the service of Germiyan Bey II. Yaqub and dealt with him as an accountancy and private doctor. The first contact with the Ottoman monastery began at the time of Chief Süleyman Çelebi. Following the treatment of Çelebi Sultan Mehmed's eyes, he became first the head of doctors of the Ottoman State. It is exactly not known where he spent the last years of his life. Probably he returned next to Yaqub Bey and died in Kutahya. There is no exact information on the date of death.

In this notification, a general information will be given about the lives and works of Sheikh Yusuf Sinan, one of the caliphs of Hadji Bayram-ı Veli and as a hope that it will shed a light on future works, we will try to create a bibliography of the his works that have already done about him and his works.

A. Şeyhî'nin Hayatı ve Eserleri

Şeyhî'nin ismi kaynaklarda Yusuf Sinan olarak belirtilmiştir.¹ Şeyhî'nin ailesi hakkında malumatımız yoktur. Sadece babasının adının Ahmed olduğu nakledilir. Timurtaş, Şeyhî'nin babasının adını, "Ahmed Mecdeddîn" şeklinde olabileceğini belirtir.²

Şeyhî; Germiyanogulları Beyliği'nde, 773/1371-778/1376³ ya da 786/1385-792/1390⁴ yılları arasındaki bir tarihte Kütahya'da doğmuştur.

Şeyhî, Germiyan Beyi Süleymân Şâh tarafından, eğitim ve tahsil için İran'a gönderilmiş, orada Seyyid Şerîf Cürçânî vb. büyük ilim ve edebiyat adamlarıyla görüşmüştür. Şeyhî, İran'da başta şiir ve edebiyat olmak üzere tasavvuf, tıp ve hikmet ilimleriyle mücehhez olarak Kütahya'ya döndü. Şeyhî, tıp alanında kendisini yetiştirdi ve Hakîm Sinân olarak şöhret buldu. Özellikle göz hekimliği konusunda uzmanlaştı.⁵

Çelebi Mehmed, Karaman Seferi sırasında hastalanınca, tedavi etmek için Şeyhî, Germiyan'dan getirildi. Şeyhî'nin hizmetinden memnun kalan padişah da onu "re'is-i etibbâ" tayin etti.⁶

İran dönüşü sırasında Ankara'da Hâcî Bayram Velî ile tanışıp kendisine intisap eden Şeyhî'ye bu mahlası burada verildi.⁷ Şeyhî, o dönemde Germiyan'da Bayramîlik tarikatının yayılmasını katkıda bulunmuştur.⁸

Şeyhî birçok mutasavvıfla tanışmıştır. Bursa'da Seyyid Nesîmî ile de görüşmüştür.⁹ Şeyhî'nin Emîr Sultân'la görüştüğü de nakledilir Hatta ona intisap ettiğini, onun halifesi olarak irşat faaliyetlerinde bulunmak üzere Alaşehir'e gönderildiğini, burada bir tekke kurduğunu, oğlunun ve torununun da aynı istikamette faaliyetlerini devam ettirdiğini ifade edilir.¹⁰

1 Sehi Bey, Heşt Behişt, Sehi Bey Tezkiresi, Haz.: Mustafa İsen, Akçağ Yay., 1998, 110; Latîfî, Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsıratü'n-Nuzamâ, Haz.: Rıdvan Canım, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara 2000, 337; Mecdî, Mehmed Efendi, Şakâ'ik-ı Nu'mâniyye ve Zeylleri, Hadâ'îku'ş-Şakâ'ik, Haz., Abdülkadir Özcan, Çağrı Yay., İstanbul, 1989, 128.

2 Timurtaş, Faruk Kadri, "Şeyhî Hayatı ve Eserleri Eserlerinden Seçmeler", Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul 1968, 57.

3 Timurtaş, age., 56.

4 Kurnaz, Cemal, "Şeyhî" Divan Edebiyatı Yazıları, Akçağ Yay., Ankara, 1997, 33.

5 Timurtaş, age.,60-61

6 Timurtaş, age.,60-61

7 Mecdî, age., 129.

8 Güner, Hamza, Kütahyalı Şairler, Kütahya İl Basımevi, Kütahya, 1967, 247.

9 Latîfî, age., 337.

10 Bilgin, Orhan "Şeyhî Hakkında Yeni Bilgiler". Türklük Araştırmaları Dergisi, 1993, VII: 136-137.

Şeyhî'nin tarikat halifesi olarak irşat postuna oturup oturmadığı tartışmalıdır. Şeyhî'nin tasavvufî çevrelerde önemli bir yeri olduğu bilinen bir husustur.

II. Yakûb Bey'in 832/1428'de Edirne'de II. Murâd'ı ziyareti sırasında ona refakat eden Şeyhî, bu tarihten kısa bir süre sonra memleketi Kütahya'ya döndü ve hayatının sonuna kadar burada attarlık yaptı. Kütahya'da attarlık ve Dumlupınar Camii'nde hatiplik görevinde bulunduğu nakledilir.¹¹

Şeyhî'nin ölüm tarihi de kesin değildir. Şeyhî, 834/1431 dolaylarında vefat ettiği ifade edilmiştir.¹² Şeyhî'nin Alaşehir'de 887/1482-83'te öldüğü, dolayısıyla da yüz yıl ömür sürdüğünü de söylenilmektedir.¹³ Ancak diğer kaynaklara göre Şeyhî'nin mezarı Kütahya'ya bağlı Dumlupınar köyü sınırları içerisinde.¹⁴

Şeyhî'nin on beş kaside, dört terciibend, iki terkihibend, bir mesnevi, iki müstezad ve 202 gazelden oluşan bir *Divan*'ı vardır. Eser Ahmedî ve Ahmed-i Dâî'nin divanlarından sonra Anadolu sahasında tertip edilmiş en eski divanlar arasında önemli bir yere sahiptir. *Hüsrev ü Şîrîn* adıyla kaleme aldığı 6944 beyitten oluşan bir diğer eseri ise Türk edebiyatında yazılan ikinci Hüsrev ü Şîrîn mesnevisidir. Divan edebiyatında hiciv ve mizah sahasının en güzel örneklerinden biri olan *Har-nâme* adlı eseri ise 126 beyitten oluşmuştur. Aruzun "feilâtün mefâilün feilün" kalıbıyla yazılmıştır. Şeyhî'nin, *Kenzü'l-Menâfi* adıyla tıbbâ dair manzum bir eseri daha vardır.

B. Şeyhî Bibliyografyası

1. Şeyhî'nin Hayatı Hakkında Malumat Veren Eserler ve Yapılan Çalışmalar:

Açıköz, Namık, Riyazü'ş-Şuara, Riyazî Mehmet Efendi, Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1982.

Agâh Sırrı Levend, Türk Edebiyatı Tarihi, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 2008.
Aşık Çelebi, Meşâirü'ş-Şuara, Haz.: Filiz Kılıç, İstanbul Araştırma Enstitüsü, İstanbul 2010.

Beale, Thomas William, An Oriental Biographical Dictionary, India Office, London 1894.

11 Güner, age.,247.

12 Timurtaş, age., 68-70),

13 Bilgin, agm., 136.

14 Bülbul, Tuncay, "Şeyhî, Yûsuf Sinâneddîn", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü Ansiklopedisi Şeyhî'nin Biyografisi, 2014.

- Beyani, Mustafa Bin Carullah, Tezkiretü'ş Şuara, Haz.: İbrahim Kutluk, Türk Tarih Kurumu, 1997.
- Bilgin, Orhan “Şeyhî Hakkında Yeni Bilgiler”. Türklük Araştırmaları Dergisi, VII, 1993, 123-139.
- Bursalı Mehmed Tâhir, Osmanlı Müellifleri. Kurnaz, Cemal, Mustafa Tatçı, Bizim Büro Yay., Ankara, 2009.
- Bülbül, Tuncay, “Şeyhî, Yûsuf Sinâneddîn”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü Ansiklopedisi Şeyhî'nin biyografisi, 2014.
- Dilmen, İbrahim Necmi, Târih-i Edebiyyât Dersleri, İstanbul, 1338, I, 47-52.
- Ersoy, Ersen, XVI. Yüzyıl Kaynaklarına Göre Kütahyalı Şairler ve Kütahya'da Edebi Muhit, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 2003, Yüksek Lisans Tezi.
- Fâik Reşad, Târih-i Edebiyyât-ı Osmâniyye, İstanbul, 1329, s. 80-101.
- Gelibolulu Mustafa Âli, Kühnü'l-Ahbar, Kühnü'l-Ahbar'ın Tezkire Kısmı, Haz.: Mustafa İSEN Atatürk Kültür Dil Tarih Yüksek Kurumu, Ankara 1994.
- Güler, Kadir; Ersen, Ersoy, “16. Yüzyıl Kaynaklarına Göre Germiyân ve Kütahya Şuarası Üzerine Değerlendirmeler” Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Ağustos 2009, Sayı 24, 173-182.
- Güner, Hamza, Kütahyalı Şairler, Kütahya İl Basımevi, Kütahya, 1967.
- Güneş, Mustafa, “Hamdullah Hamdî'nin Tuhfetü'l-Uşşâk'ında Şeyhî Etkisi” Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Kütahya Özel Sayısı Kasım 2014.
- Hoca Sadeddin Efendi, Tacü't-Tevârih, Haz.: İsmet Parmaksızoğlu, Kültür Bakanlığı, 1975, c.2, 83-87.
- İz, Fahir; Kut, Günay, “Şeyhî” maddesi, Büyük Türk Klâsikleri, 1985.
- Karacan, Turgut, “Şeyhî (Yaşamı, Yapıtları, Kimi Şiirlerinin Açıklamaları)” Deniz Kültür, Samsun 2005.
- Kayabaşı, Bekir, Kafzade Faizî'nin Zübdetü'l-Eşârı, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya, 1996.
- Kâtip Çelebi, Keşfü'z-Zünûn an-Esâmi'l-Kütübi ve'l-Fünûn, Haz., Balcı, Rüştü Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2014.
- Kınalızâde Hasan Çelebi, Tezkiretü'ş-Şuara, Haz.: Mustafa Kutluk, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1978.
- Köprülü, Mehmed Fuad, Türk Edebiyatı Tarihi, Haz., Orhan F. Köprülü - Nermin Pekin, İstanbul 1980.
- Kutlu, Şemsettin, Faik Reşat, Eslaf (Eski Bilginler, Düşünürler, Şairler), Tercüman Yay., İstanbul.
- Latîfî, Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsıratü'n-Nuzamâ, Haz.: Rıdvan Canım, Atatürk

- Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara, 2000, 337-345.
- Mecdî, Mehmed Efendi, Şakâ'ik-ı Nu'mâniyye ve Zeylleri, Hadâ'iku'ş-Şakâ'ik, Haz., Abdülkadir Özcan, Çağrı Yay., İstanbul, 1989.
- Mehmed Süreyya, Sicill-i Osmânî, III, 113.
- Sehi Bey, Heşt Behişt, Sehi Bey Tezkiresi, Haz.: Mustafa İsen, Akçağ Yay., 1998.
- Tarlan, Ali Nihat, "Bir İmla Hususiyeti", Türkiyat Mecmuası, 1935.
- Tarlan, Ali Nihat, "Şeyhi'nin Dili Hakkında", Türkiyat Mecmuası, 4, 1934: 49-62.
- Taşköprülüzâde, eş-Şakâ'iku'n-Nu'mâniyye fi Ulemâi'd-Devleti'l-Osmaniyye, Osmanlı Bilginleri, Çev.: Muharrem Tan, İz Yay., İstanbul 2007, 114.
- Timurtaş, Faruk Kadri "Şeyhi ve Çağdaşlarının Eserleri Üzerinde Gramer Araştırmaları: 1 Ses Bilgisi", Türk Dili Araştırmaları Yıllığı, Belleten 1960, 95-144.
- Timurtaş, Faruk Kadri, "Şeyhi: Hayatı ve Eserleri", İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1982.
- Timurtaş, Faruk Kadri, "Şeyhi'nin Eserleri," İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi 11, 1961: 99-108.
- Timurtaş, Faruk Kadri, "Şeyhi'nin Şöhreti ve Tesiri", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi 8, 1958: 84-89.
- Timurtaş, Faruk Kadri, "Şeyhî Hayatı ve Eserleri Eserlerinden Seçmeler", Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul, 1968.
- Timurtaş, Faruk Kadri, "Şeyhi", İslam Ansiklopedisi, MEB, Ankara, 1993, c.11, 474-479.
- Timurtaş, Faruk Kadri, Makaleler: Dil ve Edebiyat İncelemeleri, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara, 1997.
- Tuman, Mehmet Nâil, Tuhfe-i Nâilî - Divân Şâirlerinin Muhtasar Biyografileri, Haz., Cemal Kurnaz; Mustafa Tatcı, Bizim Büro Yay., Ankara, 2001.

2. Şeyhî'nin Divan'ı Üzerinde Yapılmış Çalışmalar:

- Akdoğan, Yaşar, "Şeyhî Divanı'nı Tenkit; Germiyanlı Şeyhi ve Divânı ile İlgili Yanlışlıklar ve Eksiklikler", Türk Dünyası Araştırmaları, sy. 116, 1998, s. 5-13.
- Bayrak, Ömriye, Şeyhî ve Nedîm Divanlarında Sevgili, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012, Yüksek Lisans Tezi.
- Biltekin, Halit, Şeyhî Divânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara, 2003.
- Cankurt, Hasan, "Şeyhî'nin Gazellerine Tasavvufî Bakış" Turkish Studies, 9, 3, 2014.
- Çağlayan, Bünyamin, "Şeyhî'nin Müraca'a Tarzındaki İki Gazeli", Kütahyalı Şairler Sempozyumu 1, s.75-84, Kütahya, 2000.

- Çınar, Bekir, “Klâsik Türk Edebiyatı Alanında Yayımlanmış Bazı Eserlerin İsimlerindeki Yazım Farklılıkları» *Turkish Studies*, 3, 2008: 6.
- Çomoğlu, Sümeýra, «Şeyhî Divân'ında Gazellerde Yer Alan Peygamberlere Ait Unsurlar» *Eleştirel Bakış Dergisi*, 1. 1-2016, 2016: 99-118.
- Dalbudak, Duygu, “Kadı Burhaneddin ile Şeyhi'nin Gazellerinin Din ve Tasavvuf Açısından Karşılaştırılması” *Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 2008, Yüksek Lisans Tezi.
- Doğan, Muhammed Nur, “Şeyhi Divanındaki Mücerret Unsurlar ve Bunların Semantik Açısından Değerlendirilmesi,” *İlmî Araştırmalar: Dil, Edebiyat, Tarih İncelemeleri*, 8, 2014: 107-113.
- Ekşioğlu, Serap, “Şeyhî Divanı'ndaki Arkaik Sözcükler” *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 15, Eylül 2015, 378-387.
- Esir, Hasan Ali, “Şeyhî Divanı'nda Geçen Yiyecek Ve İçecek Adları Üzerine” *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 12. 29, 2006.
- Göre, Zehra, “Kerem Kasidelerine Dair” *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 15, 39, 2010, 919-956.
- İrkılata, Mehmet, Nazire Geleneği İçerisinde Kerem Kasideleri, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2007, Yüksek Lisans Tezi.
- İsen, Mustafa, Kurnaz, Cemal, *Şeyhî Divanı*, Akçağ Yay., Ankara, 1990.
- İspir, Meheddin, «Şeyhî Divanı'nındaki Kasidelerin Edebî Türler ve Tarzlar Açısından İncelenmesi I (Dinî Türler)» *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 24, 2008: 103-126.
- İspir, Meheddin, «Şeyhî Divanı'nındaki Kasidelerin Edebî Türler ve Tarzlar Açısından İncelenmesi (Methiye-Fahriye),» *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 7, 2011.
- Kaplan, Orhan; Kıyçak, Özgür, “Şeyhî Divanı'nda Şiir Anlayışı” *Turkish Studies*, 9,6, 2014: 601-619.
- Karaman, Gülay, “Gidenlerin Ardından: Şeyhî ve Ahmet Paşa'nın “Sen Gideli” Redifli Gazelleri Üzerine Bir Karşılaştırma” *Turkish Studies* 8.13, 2013.
- Kurnaz, Cemal, “Şeyhî” Divan Edebiyatı Yazıları, Akçağ Yay., Ankara, 1997.
- Nar, Oktay, “Şeyhî-Hayatı ve Divanı'nın Tenkitli Metni” *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 2007, Yüksek Lisans Tezi.
- Önal, Sevda, «Şeyhî'nin Kadir Gecesi Gazeli Çerçevesinde Klasik Türk Edebiyatında Kadir Gecesi Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme.» *Turkish Studies* 8.1,32013, 1271-1280.
- Özkan, Ferudun Hakan, «Şeyhî'nin Bir Gazelinin Yapısalcı Metodla İncelenmesi,» *Gazi*

- Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi, 1,4, 2009: 191-198.
- Saraç, Yekta, "Divan Tahlilleri Üzerine" İlmî Araştırmalar: Dil, Edebiyat, Tarih İncelemeleri 8, 2014: 209-219.
- Sungur, Necati, "Divan Şairlerinin Birbirlerine Yönelik Tenkitlerinin İlk Örneklerinden Biri: Cafer Çelebi'nin Şeyhî ve Ahmed Paşa'yı Tenkidi" Bilig: Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, 17, 2001: 71-79.
- Tarhan, Ali Nihad, Şeyhî Divanını Tetkik, Sühulet Basımevi, 1936.
- Tarhan, Ali Nihad, Şeyhî Divanı: Tarama Sözlüğü ve Nüsha Farkları, Türk Dil Kurumu, 1942.
- Yazar, Sadık, "XVII. Asır Şairlerinden Allâme Şeyhî, Divanı ve Bir Kasidesi." Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları, 2/3, 2007.

3. Şeyhî'nin "Hüsrev ü Şirin" Adlı Eseri Üzerinde Yapılmış Çalışmalar:

- Boz, Erdoğan, "Hüsrev ü Şirin'de Kafiye Oluşturan Türkçe Kelimeler" AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1,1, 1999.
- Çulhaoğlu, Gülşen, Şeyhî'nin Hüsrev ü Şirin Mesnevisindeki Aşk İlişkileri, Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara, 2002, Yüksek Lisans Tezi.
- A. Zajaczkowski, Poemat Irański Husräv u Sîrîn Wersji Osmansko-Trueckiej Seyhî, Warszawa, 1963.
- Stewart-Robinson, J., Ananiasz Zajaczkowski, Ananiasz Zajaczkowski, "Poemat Irański Hüsrev-u-Şîrîn W Wersji Osmańsko-Tureckiej Şeyhî" Poemat Irański Husrev-u-Sirin W Wersji Osmansko-Tureckiej Seyhi" Journal of the American Oriental Society, 84, 4: 425, 1964.
- Güneş, Mustafa, "Kütahyalı Şeyhî'nin Hüsrev ü Şîrîn'i" Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Kütahya Özel Sayısı, Kasım, 2014.
- Kartal, Ahmet, "Nizâmî ile Şeyhî'nin Hüsrev ü Şîrîn'lerinin Mukayesesi" Tunca Kortantamer İçin, 2007: 295-353.
- Kazan, Şevkiye, "Şeyhî ve Hâmidî-zâde Celilî'nin Husrev ü Şîrîn'lerinin Bir Mukayesesi" Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, 2003: 44.
- Kıpçak, Mehmet, Şeyhî'nin Hüsrev ü Şîrîn Mesnevisindeki Kişiler ve Eserin Şekil, Dil ve Üslup İncelemesi, Çukurova Üniversitesi, 1999, Yüksek Lisans Tezi.
- Özkan, Mustafa, «Şeyhî'nin Hüsrev ü Şîrîn'i ve Rûmî'nin Şirin ü Pervizi» İlmî Araştırmalar: Dil, Edebiyat, Tarih İncelemeleri, 9, 2000: 179-192.
- Sibel, Üst, "Hüsrev, Şîrîn Ve Ferhâd Kahramanları Üzerine" Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 51, 2014.

- Şan, Funda, Husrev ü Şîrîn Hikâyesi ve Husrev Karakterine Sosyal Değerler Üzerinden Bir Bakış. Türk Dilleri Araştırmaları, 2015, 25, 2, 217-228.
- Şan, Funda, “Şeyhî'nin Husrev ü Şîrîn'i ve Öncesinde Yazılmış Husrev ü Şîrîn'ler ile Karşılaştırması” Uluslararası Yulduz Türk Dili Sempozyumu, 2016, 221-233.
- Timurtaş, Faruk Kadri, Şeyhî ve Hüsrev ü Şîrîn'i, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 1949, Doktora Tezi.
- Timurtaş, Faruk Kadri, “Şeyhî'nin Hüsrev ü Şîrîn'inin Konusu” İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 9, 1959: 89-110.
- Timurtaş, Faruk Kadri, “Şeyhi Ve Nizami'nin Hüsrev ü Şîrîn'lerinin Konu Bakımından Mukayesesi” İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 10, 1960: 25-34.
- Timurtaş, Faruk Kadri, “Şeyhî'nin Husrev ü Şîrîn'i-İnceleme-Metin” İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1963.
- Timurtaş, Faruk Kadri, “Türk Edebiyatında Hüsrev ü Şîrîn ve Ferhâd u Şîrîn Hikâyesi”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi, c. IX, 65-88, İstanbul, 1959.
- Tavukçu, Orhan Kemal, “Hüsrev ü Şîrîn Konulu Eserlerde Esas Kahraman Olarak Hüsrev Veya Ferhad'ın Tercih Edilme Sebepleri” Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 14, Erzurum, 2000.
- Tansel, Fevziye Abdullah, “Nizamî-Şeyhî Hüsrev ü Şîrîn Mukayesesi” İÜEF Tarih Dergisi, 1950: 263-282.

4. Şeyhî'nin “Harnâme” Adlı Eseri Üzerinde Yapılmış Çalışmalar:

- Çetin, Nihad M, «Arapça Birkaç Darb-ı Meselin Ve Şeyhî'nin Har-Nâme'sinde İşlediği Hikâyenin Menşei Hakkında» Şarkiyat Mecmuası, 7, 1972.
- Köprülü, M. Fuad, Harnâme, Yeni Mecmua, 1, 13, İstanbul, 1917.
- Mengi, Mine “Harnâme Kime Sunulmuştur?” Ankara Üniversitesi Türkoloji Dergisi, 1977, 7, 1, 79-81.
- Olgun, Tahir, Germiyan'lı Şeyhi ve Harnâme'si, Yeşil Giresun Matbaası, Giresun: 1949.
- Özdemir, Mehmet, «Harnâme'nin Tahkiye Dışındaki Bölümlerine Şekil ve Muhteva Açısından Bakış» Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2010, 3/1, 68-82.
- Timurtaş, Faruk Kadri, Şeyhî'nin Harnâme'si, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul, 1981.

- Timurtaş, Faruk Kadri, Şeyhî'nin Harnâme'si Üzerinde Dil Araştırmaları, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1965.
- Yılmaz, Kadriye, "Klâsik Türk Edebiyatında Mizah: Harnâme-Şikâyetnâme Örneği" Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi, Prof. Dr. Mine Mengi Özel Sayısı, Yıl 2, sy, 5, 2016, 198-203.
- Zöhre, Armağan, "Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi Çerçevesinde İki Hiciv Eseri: Har-nâme ve Sihâm-ı Kazâ" Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1,1, 2011: 66-75.

5. Şeyhî'nin "Kenzü'l-Menâfi" Adlı Eseri Üzerinde Yapılmış Çalışmalar:

- Eğri, Sadettin, "Tabip-Şair Şeyhî ve Kenzü'l-Menâfi Risâlesi" Uludağ Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi 18,2, 2015.
- Günhan, Ali, "Şeyhî'nin Kenzü'l-Menâfi Tıp Risâlesi" Kütahya Belediyesi Kültür yayınları, Kütahya, 2011.
- Yücel, Hasan Âli, Bir Türk Hekimi Ve Tıbbı Dair Manzum Bir Eseri, Devlet Basımevi, İstanbul, 1937.

Kaynakça

- BİLGİN, Orhan, "Şeyhî Hakkında Yeni Bilgiler", Türklük Araştırmaları Dergisi, VII, 1993.
- BÜLBÜL, Tuncay, "Şeyhî, Yûsuf Sinâneddîn", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü Ansiklopedisi Şeyhî'nin Biyografisi, 2014.
- GÜNER, Hamza, Kütahyalı Şairler, Kütahya İl Basımevi, Kütahya, 1967.
- KURNAZ, Cemal, "Şeyhî" Divan Edebiyatı Yazıları, Akçağ Yay., Ankara, 1997.
- LATÎFÎ, Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ, Haz.: Rıdvan Canım, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara, 2000.
- MECDÎ, Mehmed Efendi, Şakâ'ik-ı Nu'mâniyye ve Zeylleri, Hadâ'iku'ş-Şakâ'ik, Haz., Abdülkadir Özcan, Çağrı Yay., İstanbul, 1989.
- SEHÎ BEY, Heşt Behişt, Sehi Bey Tezkiresi, Haz.: Mustafa İsen, Akçağ Yay., 1998.
- TİMURTAŞ, Faruk Kadri, "Şeyhî Hayatı ve Eserleri Eserlerinden Seçmeler", Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul, 1968.